

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x 55 mm po K 1'20. Uradni razglaš, poslano ter nočee isti prostor K 1'60. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leta K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Ameriko K 360.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Roman francoskega pisatelja Lerouxa

Skrivnost „Rumene sobe“

priloga 1. avgusta izhajati kot podlistek v „NAPREJU“.

Ivan Podlesnik:

Gospodarska kriza.

K članku »Vladna dobrota-sirota«, ki ga je priobčil včerajšnji »Slovenec« izpod peresa g. Janko Jovana, nai mi bo dovoljeno nekaj pripomb. Do meseca aprila t. l. pa od lanske jeseni so vse aprovizacije, žitni zavod in gospodarske zadruge trpele nad pomanjkanjem mleviskih izdelkov. Vzroki temu pomanjkanju so se galsi nazaj od lanske jeseni. Enkrat ni bilo vagonov, drugič ni bilo razpoložljive gotovine, tako, da so bili ravnavalci vseh teh zavodov neprestano v bliži zahtev po mleviskih izdelkih in v viharjih groženj. Mislil torej, da bi kateri teh zavodov delal v špekulativne namene, je izključena. Nasprotno: večina teh zavodov je delala pri moki cele zimske in pomladne mesece — v izgubo. Že ob priliki zadnjega občnega zbora je »Nakupovalna zadruga« povedala svojim članom, da je doplačala v jeseni 1. l. nad milijona kron na mleviske izdelke, ker ni mogla in ni hotela tako poviševati cene moki kot je rastla od tedna do tedna cena pšenice. V času, ko je bila pšenica v Banatu že po K 10, »Nakupovalna zadruga« dajala be- lo moko še po K 8.— Ravno pred iz- bruhom železničarskega štrajka pa bi bila tako »žitni zavod« kot »Na- kupovalna« primorana ceno moki zvišati.

Takrat se je na pričelo. Železničarski štrajk nam je za- drževal stotine vagonov drago na- kupljene pšenice in koruze. Vsak pa- meten človek bi pričakoval, da bo promet na železnici nastalo vseobče pomanjkanje mleviskih izdelkov. Temu pa ni bilo tako, temveč pokazalo se je, da so bile še zaloge, ampak — skrite. Tako pri velelinih, trgovcih in pa tudi pri konzumentih. V istem času na se je zgodilo še nekaj druge- ga: cene so začele naenkrat padati. Belgrad, Banat, Zagreb, kupci in prodalci, naši in tuji ljudje, skratka vse, kar je bilo v žitu in moki, nam je zatrievalo, da bodo cene do nove žetve še rastle.

Trdilo se je, da bo moka meseca junija prišla na K 20.—. Pa se je zgo- dil čudež. V Belgradu so našli An- gleže, ki so vzeli svinčnik v roke in preračunali natančno vse tisoče va- gonov pšenice in koruze, ki nam bo ostala letos za izvoz. Letina bo pa

taka, da že desetletja ne. Posledica tega je bila, da so prišli naenkrat na dan nešteti vagoni pšenice, koruze, moke itd. in — cela vrsta altistič- nih ustanov se je nahajala pred ne- varnostjo gospodarskega propada. primer g. Jovana, ki ceni škodo samo pri koruzi na 20 milijonov kron.

Takoi, ko smo začutili pretečo nevarnost, smo se obrnili do vlade za od pomoč. Pismene, brzotavne prošnje, intervencije ministrov, po- slancev in odposlancev pokrajinske vlade. Žitnega zavoda itd. vse smo spravili na noge. — Belgrad na te premišljeval in sklenal. Ministri so sklenili, načelnik je »pozabil« sklep zapisati, zato so morali ministri zo- pet sklepati in načelnik je zopet za- vlačeval spolnitev sklepa. Po dol- gem, dolgem času je pa — »vlada iz- kazala dobroto« in »samo« gospo- darske organizacije so dobile izvoz- na dovoljenja. Oddahnili smo se, po- brali naše kovčke in hiteli v deželo naše rešitve — na »stradajoči« — Dunaj.

Toda zopet razočaranje: Dunaj se je smejal nam in naši koruzi. Med- tem ko so ministri v Belgradu skle- pali o naših prošnjah in je načelnik vvel za nos ministre in nas, so nas na Dunaju prehitali trgovci iz Ba- nata in Srbije (ker so dobile izvozno dovoljenje »samo« gospodarske or- ganizacije). Romuni, Bolgari in Ame- rika. In mi in naša koruza? Na vratih velikih aprovizacij in trvdh smo na- šli lepake: »Maisangebote werden nicht angenommen«. Adio! Ne!

Se nismo izgubili korajžjo. Če ne poide z zdravjo, polde pa morda s pokvarjeno koruzo. Sai imamo tudi te nekaj in spomnimo se tudi, da je bilo že pred mesecem uradno raz- glašeno, da je izvoz pokvarjene ko- ruze prost proti plačilu predpisane carine. Imeli smo srečo. Prodali smo nekaj vagonov. Takoi brzotavim do- mov, da nai se pokvarjena koruza odpošlje. Toda zopet smola. Dobili smo odgovor, da v Špilah še ni se- stavljena uradna komisija, ki nai ko- ruzo pregleduje, če je zdrava, ali ne. Po več kot enem mesecu še ni bilo komisije. Torej čakamo na komisijo in poskusimo medtem prodati čeč- men.

Tudi čečmen smo prodali. Pa smo imeli zopet smolo. Dovoljen izvoz

starega čečmena je bil razglašen v »Službenih Novinah« dne 24. junija in sicer, da je dovoljen samo do 30. junija. Ker pa ta list ne izhaja v »Kranju« temveč v Belgradu, smo iz našega »Uradnega lista« zvedeli šele 5. julija, da je bil dne 26. junija dovoljen izvoz čečmena — do 30. ju- nija. Srečen tisti Belgrajčan, ki je znal izrabiti »španungo« 4 dni!

Torej, zdaj še zadnja rešitev — pšenična moka. Kdo bi si pred dve- ma mesecema, ko so nas konzumi, ženske in moške deputacije »štur- male« za moko, mislil, da bomo po tako kratkem času že »hausirali« z moko po »lačnem« Dunaju! Prodali smo ie nekaj vagonov. V pomiriente tistih slovenskih mlinov in trgovcev, ki nimaio izvoznice (ker jih imajo »sa- mo« zadruge), povem, da smo prodali tako — da nismo niti »skoz prišli«. Dunaji je daries Amerika cenela in bližja nego Jugoslavija. Dunaj se nam smeje, ko vidi, da totemo v ma- sti in vinu in se dušimo v moki... Lep samomor!

Poidimo domov, moko smo pro- dali.

Utrnjeni od letanja in pehanja po veselo-lačnem Dunaju začnemo mo- ko — izvažati. Mlin je začel tovoriti moko v vagon, mi pa smo začeli hoditi zopet križevot — izvoznice.

»Privredno finansiški komite do- nee ie odluko: Prodala in inostran- stvo može se izvršiti samo uz pla- čanja carine i osiguranje valute... Zaključak in inostranstvu mora do- biriti Centralna uprava in Beograd... telegrafskim putem... Po likvidaciji izvoza imate podneti sve račune Centralni upravi...«

To izgleda navidezno precej ne- dolžno, ampak povemo, da ie poteklo ravno 14 dni predno ie bilo vse toli-

ko izpolnjeno, da so odšli prvi vago- ni. Pot ie krvava in težka. Radovedni smo, kako bomo »skoz prišli« v Bel- gradu z lirami, katere smo morali zasigurati.

Ampak človek v Jugoslaviji se mora vsemu privaditi — čeprav izdr- va težko gre. Prav nič se ne bomo čudili, če bo milijonska izguba go- spodarskih organizacij povečana še z milionsko izgubo pri kurzu — zdrave valute, brez katere Belgrad ne more živeti.

Tako se tudi prav nič ne čudimo, da cene pšenice in moki v zadnjem tednu — zopet rastejo. Mlini in vele- trgovci so poskočili že nad eno krono. Banat nas zopet preplavlja z brzotavkami o rastočih cenah pše- nici. Vso nesramnost banaškega či- futa, ki ima svojo žitno trgovino v ro- kah, označuje pismo, katero smo prelieli te dni iz Zombora: »Die billigen Zeiten sind verüber, man muss sich wieder strecken nach der Decken. Die Preise sind seit einigen Tagen horrend gestiegen. Zagreb ist nicht massgebend, dass sind lauter Flaumeier und falls es zu einem Ge- schäfte kommen sollte, verlangen die gleich mehr. Die Fechsung ist so schlecht, wie seit 1897 nicht. Die Märchen von guter Fechsung lassen Sie laufen, schmeissen Sie die Leute hinaus, die von Billigkeit bei Weizen und Mehl reden...«

O teh v zadnjem času rastočih ce- nah bomo še govorili.

Za danes samo tole: vsled krivde merodajnih faktorjev v Belgradu stoe vse naše gospodarske organi- zacije in aprovizacije pred krizo, ki zna postati usodopolna. Brez ozira na vse drugo bi bilo treba naiti modus da bi se prizadete organizacije str- nile v obrambo svojih interesov.

Dr. M. Korun:

Neodvisnost sodnikov?

Stanovanjsko vprašanje na Slo- venskem in posebno v Ljubljani polni že tedne predale naših listov; vpra- šanje, ki ie eminentno socialnega značaja, ie dobilo po zaslugi — reci- mo vseh strank — politični značaj in ie vaba na volilnem trnku posebno »neodvisnih« okrog »Večernega Li- sta«.

G. dr. Gosar, poverjenik za soci- jalno skrb ie izdal svoj čas danes že vsem ljudem dobro poznano stanov- niško naredbo št. 166 (takozvano »milionsarsko«) z izvršilno naredbo vred, katere namen ie dober in ki go- tovo v momentu izdania ni imela ni- kakega demagoškega namena. Meni se zdi ta naredba pomanjkljiva, ker pogrešam v njej določb glede potreb-

nega razlaščanja stavbišč, nabave stavbnega materiala itd. — ponesre- čeno pa se mi zdi izvrševanje te na- redbe kaiti odpovedovalo se ie brez izbire in preveč osebam in zavodom naenkrat.

Ali ie bila deželna vlada v Ljub- lijani za izdajo take — res v meso se- gajoče odredbe pristojna, posebno še na podlagi takezv. avstr. poob- lastilnega zakona, to vpra- šanje puščam za danes namenoma nerešeno.

Umevno ie, da so vsi po izvedbi stanovanjske naredbe št. 166 priza- deti »milionsarji« poskusili vsa mo- goča pota, da se obranijo posledic naredbe. Nihče prizadetim tega za- meriti ne more, kaiti vsak imei in ie

doslel tudi imel nesporno pravico, da se brani pred resnično ali namišleno krivico in nezakonitostjo, ki mu preti. To pravico priznam — v državi s kapitalističnim družabnim redom tudi milijonariu, da celo zahtevam io za nio istotako kot za navadnega delav- ca. Kaiti eno moramo kot socialisti od meščanske države brezpogojno zahtevati: da imei vsak enake pra- vice in dolžnosti, da bodi pred zakono- nom vsak enak. Kaiti vsako brez- pravie oškoduje koncem koncev ie socialno slabšega, torej delavca, če tudi pade morda prvi udarec po bo- gatašu ali — Nemcu!

»Preganiani« milijonarji so prišli sledniti tudi na misel tožiti državo in zahtevati od sodišča, da razsodi da — po domače povedano — poverje- ništvo za socialno skrb nima pravice liih metati na cesto io so predlagali obenem tudi, da se jim izda takozva- na časasna odredba, s katero se do konca pravde prenove poverljeništva za socialno skrb, da bi liih s silo de- ložiralo.

Po mojem mneniu, to povem kar naprej, se gotovo da prerokati o tem, ali bodo milijonarji s to pravdo pozor- reli ali bodo zmagali, a — pravice do viaganja takih tožb iim pa vendar nihče kratiti ne sme, če ni — dema- gog!

Sedaj pa pride to, radi česar sem se utaknil v to stanovanjsko vpra- šanje, ki na ie s tem, kar se ie v teku po milijonarih vloženih tožb zgodilo, izgubilo značaj stanovanjskega vpra- šanja.

Deželnega sodišča senat v Ljub- lijani, v katerem so sedeli eg. dež. s. sv. Rekar, dež. s. sv. Bulovec in dež. s. nadv. Jarc, ie v od milijonarijev vloženih tožbah razpisal prvi naroč in v slučaju »Alko« in Hienz izdal tudi časasno odredbo — postopal ie ta se- nat formalno pravilno, četudi morda pravopomotno.

Dne 9. julija 1920 so se pred de- želnim sodiščem rešili prvi naroki v nekaterih pravnih te vrste. Po prvih narokih ie senat, v katerem so se- deli eg. dež. s. sv. Levčnik, dež. s. sv. Bulovec in dež. s. nadv. Žužek, sklenil — kakor se glase moje infor- macije —, da tudi on izda časasne odredbe glede vloženih tožb in ie ce- lo pozval advokate, da nai predlože spisane časasne odredbe. — kar vse ie bilo korektno, v redu, četudi morda pravopomotno.

Ta 9. julij 1920 ie bil petek. V so- boto, dne 10. julija 1920 pa ie izšel v »Slovenca« članek »Nečuvjen škan- dal«. Sodišče brani vojne milijonarje, ki razpravljajo o eni teh stanovanjskih pravih (slučai »Alko«) in v katerem vehementno napada sodišče radi te-

tako čudno osamljena sredi razburjene množice ljudstva.

S pleščim korakom koraka žrnolasa Genueška, vodeč za roke otroka kakih deset let v lesenih cokolah in v sivem klobu- ku, visečim do ramen. Dete maje z glavico, da bi pomaknilo klobuk na zatilnik, a ta mu ie pada na obraz, žena mu ga snanie z drobne glavice in visoko vznemirniš z njim poje in se smeja, dečko jo gleda, skloni gla- vo brez smeha, nato poskoči, želeč doseči klobuk — in eba izgine.

Visok človek v usnjatem predpasniku in z golimi silnimi rokami drži na ramenih šestletno dekle, sivo kakor miš, in se po- govarja z žensko, ki koraka poleg njega in vodi za roko malčka, rdečega kot ogenj:

»Razumeš, ako se to vzredi... Težko nam bo priti do živega!«

Globoko, glasno in zmagostavno se smeja in dvigajoč svoje malo breme v si- nji zrak kriči:

»Evilva Parma-a!«
Ljudje se razhajajo vodeč in noseč s seboj deco, na trgu ie ostalo ie pogačeno cvetje, papirčki od slaščic, vesela gruča fa- kinov in nad njimi plemenita postava člo- veka, ki ie odkril novi svet.

A iz ulic se, kakor iz ogromnih tromb, prijazno izlivajo veseli kriki ljudi, idočih naproti novemu življenju.

LISTEK.

Maksim Gorkij:

Pripovedke.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)

II.

V Genui, na malem trgu pred postajo, se ie zbrala številna množica naroda, naj- več delavcev, a tudi mnogo solidno obče- nih dobro rejnih ljudi. Na čelu množice stoe člani municipija, nad njihovimi glava- mi se vije težka, umetno s svilo obšita mestna zastava, a poleg nje vihrajo razno- barvni prapori delavskih organizacij. Blešči se žlto prevez, spon in trakovi, šeststi svi- la in kakor polg:asno retje se razlegajo gla- sovi slovesno razpeloženega ljudstva.

Nad njimi, na visokem piedestalu, stoji krasna soha Kolumba, sanjača ki ie mnogo trpel, ker ie veroval, in — zmagal, ker ie ve- roval. Tudi sedaj zre na ljudi, kakor bi jim hotel zaklicati z mramornimi ustami:

»Zmagujejo ie verni!«

Pod njegovimi nogami, okrog podstav- ka, so godci razložili svoje medene trombe in njih med se sveti v solncu kakor žlato.

V upognjenem polkrogu stoji težko ko- lodvorsko poslopje razprostrtih kril, kakor bi želelo objeti množico. Iz pristanišča se

razlega trudno sopihanje parnikov, zamolklo vrtenje vijaka v vodi, žvenk verig, žvižgi in kriki, na trgu pa ie vse tiho, soparno in obilito z žarkim solncem. Po balkonih in oknih slone svetlooblečene ženske s cvet- kam v rokah, poleg njih pa praznično oble- čeni otroci, podobni cveticam.

Drveč v postajo žvižga lokomotiva, množice se zganje, kakor črne ptice zleti nad glavami nekaj pomečkanih klobukov, godci primejo v roke svoja godala, nekaj resnih, priletlih ljudi se opogumi, obrne z obrazem k ljudstvu in nekaj govori, maha- joč z rokami na desno in levo.

Okorno in palogama se množica raz- stopi pustivši širok prehod na ulico.

Koga sprejemajo?

Deco iz Parme!

V Parmi stavkajo. Podjetniki se ne uklenijo, delavci so v stiski, zato so zbrali svoje otroke, ki so že jeli hirati od glada, in jih poslali tovarišem v Genuo.

Izza kolon pešaje se vsiplje strojna procesija malih ljudi, polnagih in kakor kosmatih v svojih capah, kosmatih kakor tuje zveri. Gredo, držeč se za roke, po pet in pet, zelo majhni, prašni, očividno utrjeni. Njih obrazi so resni, a oči jim žare živo in jasno, in ko jim godba zaigra nasproti Ga- ribaldijevo himno, se po teh mršavih, ostrih in lačnih obrazkih razlije radosten na- smeh zadoščanja.

Množica pozdravlja ljudi bodočnosti z oglušajočim krikom, pred njim se poklanja- jo zastave, buče medene trombe, glušeč in slepeč otroke, — nekoliko presenečeni po tem sprejemu se za sekundo umaknejo, na- to pa, kakor da so se raztegnili, izrasli in strnili v eno telo, zakriče s sto glasovi, a z zvokom enih prsi:

»Viva Italia!«

»Da zdravstvuje mlada Parma!« — kriči množica pritiskajoč nanje.

»Evilva Garibaldi!« kriče otroci, ki režejo kakor siv klin v množico in izginja- jo v njej.

Po hotelskih oknih in po bišnih strehah trepečejo, kakor bele ptice robčki, odtod se siplje na glave ljudi deč cvetja in veselji, gromki vzkliki.

Vse ie praznično, vse ie oživeo in sivi mramor se ie razcvetel kakor v svetlih lisah.

Plapolajo zastave, frče klobuki in cvet- je, nad glavami dorastlih ljudi so zrastle male otroške glavice, vidijo se male, tem- ne šapice, ki love cvetje in pozdrave in po zraku doni neprerušen, močan krik.

»Viva il socialismo!«

»Evilva Italia!«

Skoro vsi otroci so v rokah, sede na plečih odrastlih prižeti k širokim prsom sruvilih, brkatih ljudi: godba se jedva čuje v žum, smehu in kričanju.

ga, ker sodišče ni izreklo v stano-
vanjskih zadevah svoje nepristolno-
sti. H koncu članka pozivlja poverje-
nštvo za socialno skrb, naj se ne
pokori odredbam sodišča — kar bi
značilo anarhijo v državi — ki si to
gotovo tudi »Slovenec« ne želi.

Ob istem času pa so zapazili oč-
vidci posebno agilitetnost pri poverje-
ništvu za pravosodje. Poverjenik Fon
se je baše začel zanimati za te stano-
vanjske pravde, njegov otroda dvor-
ni svetnik Babnik je iskal stanoval-
ske akte in celo predsednik dež. so-
dišča g. dr. Papež se je baše za stvar
zainteresiral.

Tako je napačila nedelja 11. lu-
lita 1920. Tega dne predpoldan je
imel isti senat (g. dež. s. sv. Levič-
nik, dež. s. sv. Bulovec in dež. s. nad-
sv. Žužek), ki je dne 9. avgusta 1920
sklenil izdati začasne odredbe, soto-
pri kateri je sklenil, da zavrne vse
stanovalske pravde in prekliče že
izdane in sklenjene začasne odredbe.

Vsak človek je zmoti podvržen in
tudi g. sodnik; vendar pa bi bilo v
interesu neleda pravosodstva in v
tem slučaju tudi prizadelež g. sodni-
kov samih, če bi ne bili svoje zmote
z dne 9. julia 1920 popravili dne 11.
julia 1920, torej en dan po »Sloven-
čevem« članku od 10. julia 1920!

Ta okoliščina in na od verodostol-
nih očividcev nam zadržava ner-
voznost na poverjeništvu za pravo-
sodje 10. julia 1920 nam daje misliti!
Odkrito povedano, boljimo se, da po-
de tudi neodvisnost sodnikov, ki je
eden temeljev pravne države, rakom
žvižgat — na Balkan, če se takl —
slučali še v bodoče ponavljalo.

Po mojem skromnem mnenju tudi
utemeljitev senatnega sklena z dne
11. julia 1920 ni posebno srečna. Zdi
se, kakor bi bila poročena na hitro in
— iz zadreže. V bistvu se namreč
glasi tako, da sodišče ni opravičeno
presoditi, če je citirana naredba šte-
v. 166 izdana zakonitim potom ali ne in
bi taka presoja pri sedaj še nedoloče-
nem državnem ustroju pristojala
oblasti, ki bi se imela šele postaviti
upravnim potom. —

G. sodniki so očitno prezrli čl.
7. — po mojem mnenju — vendar še
veljavnega državnega osnovnega za-
kona z dne 21. decembra 1867. ki
pravi, da morajo sodišča razsojati o
veljavnosti naredb. Tudi to zakons-
ko določilo je eden temeljev pravni
državi, kar je vsaj na papirju bila
Avstrija, kar na naša država — žali-
bog — še danes ni!

Utemeljitev g. sodnikov torej ni
posrečena in te — nevarna: zato jo
v tej obliki obžalujemo, kajti niti bi
zamogli drugo, boljše, da dajo svo-
jemu v teku dveh dni spremenjen-
emu pravnemu naziranj izraza!

Tako je torej dobro mišljena sta-
novanjska naredba št. 166 preko po-
litike prešla v pravosodje in zašla na
pot, ki jo v pogledu nezavisnosti so-
dnikov obžalujemo.

O šolski upravi.

Interpelacija

**nar. predstavnika dr. Dragotina Lončarja in tovarišev na vrnod mini-
stra nrosvete v Belgradu.**

Gospod minister! Dne 27. marca
1919. leta je bil pred preiskovalnim
komisarijem Višlega šolskega sveta
v Ljubljani zaslišan kot priča prof.
dr. Josip Mencei v nekem discipli-
narnem postopanju zoper profesorja
Adolfa Robido. Priči se ni označil

predmet pričevanja, ampak se li je
povedalo splošno, da bode zaslišan
v neki disciplinarni zadevi. Sredi za-
sliševanja je preiskovalni komisar
vladni svetnik dr. Fran Skaberne
stavil priči nekaj vprašanj tudi glede
prof. Rudolfa Grošila. In na tej pod-
lagi je potem predsednik Višlega šol-
skega sveta službeno naročil prof.
Grošilu, naj toži zaradi žaljenja časti
prof. Dr. Menceia. Pri sodni obrav-
navi je zagovarjal preiskovalni ko-
misar stališče, da je dotična vpraša-
nja stavil iz svoje radovednosti in
brez zveze z disciplinarnim slučajem
prof. Robida, a obtoženec je poudar-
jal, da ni vedel, kaj vse je bilo pred-
met njegove zaslišbe, ker se mu to
ni povedalo ne v vabilu, niti med za-
slišanjem. Pri prvi sodni obravnavi
pred okrajnim sodiščem v Ljubljani
dne 24. oktobra 1919. leta je bil prof.
dr. Mencei obsodben, a pri vzkladni
obravnavi pred deželnim sodiščem v
Ljubljani je bil dne 30. decembra
1919. leta oproščen iz razloga, ker ni
mogel smatrati, da njegovi inkrimini-
rani izjavi glede prof. Grošila ne
spadata v okvir njegovega dolžnega
pričevanja in ker je to, kar je trdil
kot priča, tudi dokazal. Prof. doktor
Mencei je nato dne 12. februarja
1920. leta zaradi svoje rehabilitacije,
ker se je bila afera zanesla tudi v
dnevne časopise, napravil vlozo na
deželno vlado, ki do danes ni rešena.

Vprašam gospoda ministra: Ali je
primavilen iznoslovati pri poverje-
ništvu za uk in boročastie v Ljub-
ljani, da se vloza prof. dr. Menceia
meritorno reši in da se za bodoče
načelno onemogoči postopanje, ki
materijalno in moralno škoduje priza-
detim profesorjem?

Politični pregled.

+ Novi komunistični list v Zagrebu
»Novi Svet«, ki je izhajal dvakrat v tednu,
je zanimiv radi svojih litih poemsk s cen-
trumaško strujo hrvatskih »komunistov«, ki
jih vodi znani socijalist Radošević, n ki se
zbirajo okoli svojega lista »Nove Istine«.
»Novi Svet« imenitno centumaške socija-
liste »dezertirje« in »renegate« in jim ob-
ljubja »težak obračun«. Kako na drugi
strani drastično označuje centumaši svoje
hiper-komunistične tovariše Markoviče, Pa-
bilančiče itd., bodi v primer sledeča izjava
centumaša Demetroviča: »Na vukovars-
kem kongresu je zmagała skrajna leviča s
svojo revolucionarno frazeologijo, vsled
kateri pa se seveda — po stari navadi —
nikakor ne sme pričakovati nobenih revo-
lucionarnih dejanj.« — Radošević pa pravi
o komunistih: »Politika skrajne levice je
politika fraze in revolucionarstva v besed-
dah, držega pa ne.« Mi to stvar le bele-
žimo, ker smo o komunističnih »dosledno-
stih« (predvsem pri nas v Sloveniji) že več
kot preveč pisali, tako da je naše delavstvo,
ki je pazno zasledovalo razvoj dogodkov
že od prvega početka razkola med proleta-
rijatom, že zdavnaj uvidelo, da naši jugo-
slavski komunisti niso proletarijata nik-
dar ujedinjavali, temveč razdvajali, uvidelo
pa tudi, da so komunisti na vukovarskem
kongresu proletarijat še enkrat razcepili in
ga nameravali še tretjič razcepiti s tem, da
so sklenili, razcepiti tudi strokovne organi-
zacije. Mislimo, da ni treba več dokazati, da
so bile trditve komunistov na komunistič-
nem shodu v »Mesnem domu« v Ljubljani
po popolnem ujedinenju proletarijata na
Vukovarskem kongresu: slepilo za naše
delavstvo.

+ Apaška kotlina in dva zvena. Z ozi-
rom na izjavo, ki jo je podala ljubljanska
deželna vlada Nemški Avstriji glede vzro-
kov, ki so napotili Jugoslovane, da so za-
sedli Apaško kotlino, ne da bi izpraznili

Radgona, ugotavlja dunajska vlada sledeče:
Jugoslovani niso izpolnjevali mariborskih
dogovorov, posebno ne člena o svobodnem
tranzitu na železniških progah Spilje-Rad-
gona in Spilje - Gradec ter člena o politični
upravi in sodstvu. Avstrijska vlada je po-
novno intervenirala v Parizu radi neredno-
sti, ki so se godile z jugoslovanske strani
na demarkacijski črti. Tudi trditve, da Ju-
goslovani ne morejo izprazniti Radgona in
Spilja, predno se ne zagotovijo svobodni pro-
met, ne velja, predvsem radi tega ne, ker
je Avstrija pripravljena, da uvede o tej
stvari pogajanja. Trditve glede izjave av-
strijskega zastopnika je popolnoma napa-
na. — Ljubljanska vlada je na to odgovori-
la, da omenjena trditve izjave itd. itd.
v celoti ni in pač na glavo očitana, da so
Jugoslovani kršili neprestano mariborske
dogovore, da ni imela Nemška Avstrija
upravičenega poviča, pritoževati se radi
uprave in postopanja naših čet, ker so to
le malenkostni incidenti, kakor se dogajajo
ob vsaki meji in so posledice začasnih raz-
mer. Isto pravico bi imeli tudi mi z ozirom
na dogodke lanskega leta. — Mi pa pravi-
mo: Vrag vzemi vsa diplomatska zavi-
janja!

+ Bankrotstvo srbske radikalne stran-
ke. Nekdaj, in deloma še danes tako vpli-
va stranka srbske buržoazije, radikalna
stranka, propada in razpada na vsej črti. V
Srbiji se nad ljudskimi masami danes že ne
sme več pojaviti noben agitator te najreak-
cionarnejše srbske - junkerske stranke, ker
sicer bi mu slaba predla. Srbski kmet obra-
ča tej stranki hrbet; ravno tako je v Vo-
vodini, Bosni in Hercegovini, kjer so kmet-
je na svoji lastni koži občutili reakcionar-
nost te stranke, ki jim je odjedla zemljo, ki
jim pripada po agrarni reformi. Na Hrvat-
skem in v Slavoniji je sloves te stranke tu-
di že preminil iz prav istih vzrokov. Ban-
krotstvo te stranke je zapečaten; to po-
trjuje tudi dejstvo, da so se tekom minule
vojne dobe v Srbiji ustanovile razne no-
ve stranke in stranci, da se dalje list ra-
dikalec »Srbski narod«, ki je izhajal v
Zagrebu, odrekal radikalni stranki. Ni čuda
potem, da se radikalni s klerikalci in hrvat-
skimi zajedničarji vred z vsemi štirimi bra-
njijo volitev, ker so si svesti konca svoje
»slave«!

+ Izjava madžarske vlade. Zastopnik
madžarskega poslanika dr. Gracza, opravn-
ik Masirovich, je izročil avstrijskemu držav-
nemu tajniku za zunanje posle dr. Ren-
nerju nastopno izjavo madžarske vlade:
Madžarska vlada je v zvezi z ogorčenjem na
znanje, da je bil Beli Kumu po zahtevi ruske
sovjetske vlade omogočen odhod. Državni
tajnik dr. Renner je Masirovichu tako-le
odgovoril: Proti tej izjavi naj spomnim
madžarsko vlado na dve točki. Prvič se mi
zdi, da so na Madžarskem vspricho toliko-
kratne menjave vlad pozabili, da je Avstri-
ja priznala Beli Kumu azilsko pravo in sicer
na podlagi pogovorov pred padcem madžar-
ske sovjetske vlade, ki so se vršile tukaj na
Dunaju med antiboljševskimi in konservat-
ivnimi madžarskimi krogi ter avstrijsko
vlado ob intervenciji zastopnikov antente,
da se prepreči krvava katastrofa v Budim-
pešti. Drugič mora izjaviti, da ravna današ-
nja madžarska vlada s člani poprejšnje vla-
de na Madžarskem, ki so, kolikor se spomi-
njam, morili se s Čekoslovako in Rumuni-
jo, da ohranijo Madžarski njeno posest, kot
z ločnic. Te može pa vlada neke druge
države, namreč Rusije, s katero želimo ži-
veti prav tako v miru kakor z Madžarsko
in katera razpolaga vrha tega z več 10.000
volnih ujetnikov, visoko cenil, postopa z njimi
kakor z zavezniško vlado in stavi njih
svobodo kot predlog za povratek volnih
ujetnikov. Eno in isto delstvo se tedaj z
dveh strani popolnoma nasprotno presoja.
Avstrija nikakor nima volje, v tem sporu
razsoditi, a se tudi noče spora udeleževati
hoče samo varovati interese svojih držav-
ljanov. Sicer pa je vsa zadeva vsled odpo-
tovanja prizadetih brezpredmetna.

+ Tudi buržoazija bojkotira Madžar-
sko! Budimpeštanski listi prinašajo vesti,
da se je obrnila madžarska vlada na ameri-
kanska podjetja s prošnjo večjega državne-
ga posojila. Odgovor se je glasil, da ne do-
bijo Madžari niti najmanjšega bora, dokler
bo krmaril sedanji sistem. Ravno tako so
naslovila različna madžarska društva v
Ameriki sedanjemu budimpeštanskemu žu-
panu nezaupnico, v kateri pravijo, da jih ni
volja, pomagati režimu, ki se opira na teror.
Madžarsko klerikalno nasilje končuje — z
dolгим nosom!

+ Izjave bolgarskega vladnega pred-
sednika o odnosih Bolgarije do Jugoslavije.
Bolgarski minister Bakalov se je glede
odnosov Bolgarije do Jugoslavije izrazil:
To je vprašanje, ki nas boli. Vedno sem bil
za prijatelstvo z našimi sosedi. Tudi Stam-
bolinski se je zavzemal za idejo federacije
z Jugoslavijo. Vem, da bolgarsko ljudstvo
ne goji nikakršnih mrženj do Srbov, žal pa
je treba konstatirati, da srbski politični vo-
ditelj nočejo seči nam prijateljsko v roko.
Kljub temu pa bomo mi vedno še delovali
za zblizanje med Bolgarijo in Jugoslavijo
in za balkansko federacijo...

+ Zastopniku sovjetske vlade v Rimu
je italijanska vlada priznala posebne pred-
pravice, ki jih uživajo navadno diplomatski
agenti.

+ Zedinjenje čeških socialističnih
strank poroča, da poziva tajništvo češko-
slovaške socialistične stranke vsa vodstva
češkoslovaških socialnodemokratskih strank
k združitvi v enotno fronto.

Italijanska buržovazija proti delavstvu.

Nemiri v Rimu. — Delavske zmage.
Zbornica obsola divljanje naciona-
listov.

Trst. 23. (Izv. por.) V kratkih do-
ročilih sem Vam že javil o velikih
nemirih in izgredivih, katere so po-
vzročili in organizirali povsod enaki
volni dobičkarji in hujskači, ki se v
Italiji splošno nazivljejo »fasiisti«. Ta
politična frakcija je povsod v taktiki
enaka. V Trstu napada imetje drugih
državljanov, v Rimu pa hujska in or-
ganizira pogrome proti delavstvu in
njihovim kulturnim institucijam. V
Trstu so »fasiisti« razdelali Sloven-
cem kulturno zbirališče, v Rimu pa
tiskarno in uredništvo glavnega so-
cialističnega glasila »Avanti«. Na
včerajšnji seji je poslanska zbornica
v Rimu naključnoe obhvalila div-
lavstvo in besne napade na sociali-
stična poslance sodr. Modiglianija in
della Setta. Zlasti prvi sodrug je bil
znatno ranjen in pretenen, ker je ho-
tel vršiti svojo poslansko dolžnost in
se na licu mesta informirati o postop-
anju policijskih oblasti, ki so bile
pri pretepu delavcev povsem pa-
sivne. Ob 3. popoldne je bila včeraj
otvorjena zbornica in zbornični pred-
sednik de Nicola je slovesno izjavil:
»Po seji so včeraj odšli nekateri to-
variši do tiskarne lista »Epoca«, da
se informirajo o nekaterih vesteh, ki
so prišle v zbornico o dogodkih pred
tiskarno. Poslanca Modiglianija in della
Setta pa sta bila napadena in težko
ranjena tako, da ne moreta vršiti
svojega parlamentarnega dela. Do-
godke moramo globoko obžalovati.
Sem tolmač edinstvene misli zborni-
ce in odločno ter slovesno protesta-
ram proti takim težkim nasilnostim in
izgredom, ki niso nam v čast, ampak
onečaščajo politični boj. (Viharno
odobravanje!) Za njim je izjavil mi-
nistrski predsednik Giolitti stališče
vlade napram tem dogodkom ter je
nevdušal, da je vlada že odstranila

vse politične uradnike, ki niso zabra-
nili izgrediv pred Avantiem in da
zlasti globoko obžaluje napade na so-
cialistične poslance. — Iz poročil soc.
poslancev posnemamo, da so razni
oficirji pretecali stavkajoče delav-
stvo. Včeraj je mirno končala splošna
delavska protestna stavka. Pred de-
lom je bil v dvorani Delavske zbor-
nice shod vsega delavstva, katerega
se je udeležilo nad 10.000 delavcev.
Vlada je poslala velikanski varnostni
kordon. Stražam in številni kavaleriji
je poveljeval general Amelio. Shod
je trajal povsem mirno. Po shodu je
skušala policija zborovalce razenati.
Tu je prišlo do viharne protestov.
Delavske žene so se s svojimi otroci
vrgle pred prednie straže ter so za-
branile naskok kavalerije. Na trgu
Marie Jeruzalemske, kjer je bil tudi
javen shod, je bil grozen krk in vrišč.
Nacionalisti so začeli žvižgati in od-
danih je bilo več strelav. Nekateri
nacionalisti so metali razne predme-
te z oken na delavsko novorko. Bilo
je več »fasiistov« aretiranih.

Trst. 23. Po vseh večjih mestih in
industrijskih centrih Italije so se te-
kom včerajšnjega dneva vršili šte-
vilni delavski manifestacijski shodi.
Tako v Milanu, Bologni, Florenci in
Benetkah. V Benetkah je prišlo na
Markovem trgu do krvavih spopa-
dov med delavsko množico in nacio-
nalisti. Bilo je več ljudi ranjenih.

Poljska predlaga premirje.

Varšava. 22. ob deveti uri zvečer.
Ministru zunanjih poslov Čičerinu v
Moskvi! Poljska vlada je vzela na
znanje dejstva, da je ruska sovjetska
vlada v svojem odgovoru na 11. lu-
m izjavila, da sprejme one mirovne
predloge, katere naslovi nanjo neop-
redno poljska vlada. V želi, kar na-
oreje onorečiti vsako nadaljno oreli-
vanje krvi in vstopaviti mir. Pred-
laga poljska vlada ruski sovjetski
vladi takojšnje premirje in otvoritev
mirovnih pogovorov. Počete za pre-
mirje pošlje hkrati vrhovno noveli-
ništvo poljske armade vrhovnim vo-
veljinstvom sovjetskih armad. Sa-
nicha, minister zunanjih poslov v
poljski vladi.

Varšava. 22. Vrhovnemu povelj-
ništvu sovjetskih armad! Odgovor-
jatoč not, ki jo je poslala danes dne
22. julia poljska vlada ruski sovjetski
vladi o takojšnji ustavitvi sovraž-
nosti na vsej fronti in odločitvi vo-
takih izvedencev glede določitve
premirja pričakujemo odgovora do
25. julia ob treh zjutraj in menimo,
da bi se sestank naorimernete vršil
na vojni črti Varšava-Moskva med
Baranoviči in Brestom Litovskim,
kjer se fronti sečeta. Načelnik gene-
ralnega štaba poljske armade, divi-
zijski general Roszmazomski.

(Vesti LDU.)

ITALIJA ANEKTIRA NEKATERE PRIDOBLJENE POKRAJINE.

Rim. 23. Italijanski ministrski pred-
sednik Giolitti je poslanski zbornici
predložil zakonski načrt, po katerem
se kraljevi dekret o ratifikaciji saint
germainse mirovne pogodbe izpre-
meni v zakon. Zakonski načrt do-
oblašča vlado k popolni izvedbi mi-
rovne pogodbe. Izjavila no st. ger-
mainski mirovni pogodbi in sledečih
dodatkih Italiji prislojena
za inrevalne dele Italije obhlašča

Dr. Jos. C. Oblak:

Ivan Cankar kot dramatik in drugi.*

(Konec.)

Tudi v njej vidimo celega Cankarja,
ves njegov duh, njegovo globoko satiro,
njegovo globoko psihologijo, filozofijo,
skratka drzen polet njegovega duha.

Ni delo, ki bi bilo dostopno omejenemu
filistru. Niti tega si ne upam trditi, da je
vsak povprečen zemljan, ki ne razume skri-
te in globoke satire, pravilno tolmači.

Ze zlodej sam, ki nastopa v farsli, je
mistična figura, ki jo je Cankarjev genij
obdal z neodolljivo demonično silo. Ali eno
si upam zapisati, trditi in zagovarjati: Da
je spisal to delo tujerodec, bolj ali manj
slavnega imena, dosegel bi z njim zmago-
slaven efekt.

Ni ni lažjega kakor iskati in najti na
kakem delu kako malenkostno hibo bolj ali
manj tehničnega značaja. Menda ga ni umot-
vora na svetu, ki bi bil brez njih. Ali eno
je, za kar gre pri resničnem umotvoru: ali
nost celotno delo pečat, ki je utisnjen delu
resničnega umetnika vseh ali ne...

In najboljši komentar je pač ta, ki ga
je Cankar pisal v s'm umotvorom v svoji
nesmrtni »Beli krizantemi«:

»Ideja plane v dušo, z njo plane tisoč
obrazov, tisoč zapletkov, — izlušči idejo,

očisti jo, zaluči v kot vseh tisočero obra-
zov in zapletkov, zakrči ideji najbližjo,
gladko pot, brez ovinkov, mostov in plotov
— to je umetnost, to je delo! Vsaka beseda,
ki jo napiše, mora takorekoč dišati po
tisti poglavitni ideji, drugače je beseda ne-
potrebna; vsak obraz, ki ga pokaže, mora
imeti v očeh, na licih, na ustnicah izraz ti-
ste ideje — drugače je nepotreben... Ali
je umetnik umetnik, ali ni; sredi med umet-
nikom in neumetnikom ni ničesar...»

In ta pečat nosi, kakor sleherni Cankar-
jevo delo tudi »Dolina St. Florjanske«.

Tako stojimo danes pred dejstvom, da
stoji danes tudi Cankar - dramatik v naši
in morda tudi celi jugoslovanski literaturi
nedosežen. In vedno bolj se potrjuje tista
teza, ki je vzdignila toliko prahu: da čim
več časa bo preteklo, tem večji bo stal
Cankar pred nami. In to velja še posebej
glede Cankarja - dramatika, čeprav mu te-
ga današnja oficijelna kritika še noče strik-
tno in brez ovinkov priznati...

Vzpričo tega, kar sem videl, slišal in
bral, si usojam trditi, zapisati in zastopati
sleden:

Ena najlepših uprizoritev v letošnji se-
zeni je bila gotovo uprizoritev duhovitega
Lavedanovega dela »Dvoboju«. Ali da je
spisal »Dvoboju« slovenski dramatik in spe-
cijelno naš Ivan Cankar, našli bi na njem
vse polno hibo in napaki v tehničnem in

idejnem, vsebinskem oziru. Našlo bi se, da
nam dramatik nudi neverjetne situacije, ne-
mogoče, med navadnimi ljudmi nenavadne
dialoge, nemogoče zapletljave, da nastopajo
osebe tedaj, kadar jih pisatelj ravno potre-
buje itd.

V »Dvoboju« nastopajo aristokratski
ljudje, ki so tudi po duhu aristokrati, zato
se tudi njihov nenavaden dialog giblje na
višini, na kateri se ne gibljejo navadno tudi
ljudje te vrste.

Komu bi prišlo na um očitati radi tega
Lavedanovem delu hibo in napake! Can-
karju pa so se, češ: njegovi ljudje ne govo-
rilo vsakdanje, — kakor da na svetu sploh
ni ljudi, katerih duševni nivo je višji, kate-
rih horizont je širji in katerih dialog se ra-
di tega povzpne nad vsakdanjo plitkost.
Njegove drame se hoče kritizirati raz ne-
ko doktrinarsko stališče in jih odpraviti z
običajnimi frazami o »medlosti« in megle-
nosti. Seveda ostane pri tem marsikaj ne-
razumljivega in nerazumljenega. Zato se ne
čudim, da se včas koncentrirajo kritika celo
na vprašanje, ali je Cankar prav storil, da
je nazval svoje dramsko delo farso ali ko-
medijo, igrokaz ali dramo. Z eno besedo:
hoče se ga po vsej sili spraviti pod rubriko
a, b in c...

Le pa je ta hudomušni Cankar dal v svoi
»Lepo Vido« in sploh ni označil tega svoje-
ga dela kot poseben »genus«, ter je na ta

način zmešal štreno svoječasni kritikom.
»Ali je hudoben ta Cankar, je vzkljnil te-
daj dr. Tomineš. Ali je imel prav!

A Cankar je vkljub temu zmagal, in
danes ga ni modernjšega slovenskega pi-
satelja, ki bi se bil mogel odtegniti vplivu
Cankarjevega demonskega duha in njegove
genialne besede. Tako tudi Novačan.

Novačan je izrazil Cankarjanec, ki se
kaj? kot tak zlasti v svoji »Naši vasle«, ki
je trepko delo. Pa tudi v »Veleje«.

Nočem trditi, da Novačan Cankarja na-
ravnost posnema. Toda večjemu očesu
vpliv Cankarja tudi v »Veleje« ne more
oditi, zlasti v dialogu in raznih refleksijah.
»Interesanten pojav« je imenoval naš kritik
»Veleje« ter pristavil, da bi se »Veleje« da-
la popraviti in ji s tem pomoči do zmagovi-
tega uspeha. Naj mi ne zamere prijatelj No-
vačan, ako sem skromnega in odkritega
mnenja, da »Veleje«, kakršna je, tudi po-
pravljena ne bi dosegla tega, česar kritik
od nje pričakuje. Manjka ji tiste harmonič-
ne celotnosti in zaokroženosti, tisti pečat,
ki ga nosi sleherni delo Cankarjevega
dramskega genija. Je pač prvi poizkus.

Dočim Cankarjevi ljudje govore sicer
nenavadno, a psihološko globoko premišlje-
no, pade Veleja (tako zlasti v dialogu z
Bogatino, na tudi v situaciji) v — take ne-
mogočnosti, da končno ne prodre tudi kot
celota,

Videl smo lani tudi skromno delce Finž-
»Kristalni grade«. Uspoda obeh lger nam je
znana. Nad vsemi je ostal prej ko slej edino
zmagovost — naš Cankar.

Videl pa smo tudi skromno delce Finž-
garjevo »Verigo«, ki seveda nima niti z
»Velejo«, niti s »Kasijo«, niti s »Kristalnim
gradom« nobene sorodnosti, nobene stike
niti v žanru niti po vsebini, a reči moram,
da il je bil prislojen razmeroma največji
uspeh. Pisatelj Finžgar nam je ponudil
iskreno to, kar premore in ki ne reflektira
na več... Bil sem te »Verigo« bolj vesel,
kot marsičesa drugega na tem polju.

Pa se je pisalo o tej lgr, da je njena
napaka to, da se radi take malenkosti, ka-
kor je veriga ne more razviti taka tragika.
Kder pa pozna naše kmetijske ljudi in kme-
te sploh, pa bo moral reči, da je veriga pri-
meroma še »precejšena« vzrok, ker v resnici
so še dosti manjše malenkosti povod še vse
tragičneje zgodbam na tem tragikomnem
svetu —

Upam, da nam bodoča sezona poleg
Cankarja prinese zopet kaj novega. Vseka-
ko pričakujemo, da se uprizar cel ciklus
Cankarjevih dramskih umotvorov.

Da je to mogoče, nam so pokazali na
— Stajerskem, kjer je pokazalo občinstvo
— skoro bi rekel — presenetljivo razume-
vanje Cankarja in njegove umetnosti. —

Vlada k uporabi italijanskih zakonov v novo pridobljenih ozemljih in predvideva enakopravnost teh zakonov z onimi, ki veljajo sedaj v teh ozemljih.

ITALIJANSKI NACIONALISTI V DALMACIJI NE MIRUJEJO.

Split. Ponoči so bili zopet italijanski na delu ter so s črnim domazali Narodni dom. Radi tega barbarškega čina vlada med prebivalstvom veliko ogorčenje. Policijske oblasti so podvzele vse potrebne ukrepe, da se prepreči morebitne demonstracije proti Italijanom. Obenem so uvedle preiskavo, katere uspeh je bil, da so bile aretirane osebe, ki so osumljene, da so povzročile to novo izjavo. S Korčule poročajo, da so italijanski pod varstvom italijanskega vojaštva priredili velike protislovanske demonstracije. Zažgali so občinski park, ki je vsled požara močno poškodovan. Italijansko vojaštvo je rekviriralo Narodni dom, na katerega so izobesili italijansko zastavo.

ITALIJANSKE PERSEKUCIJE PROTI SLOVENCEM V ZASEDENEM OZEMLJU.

Trst. 22. Kakor doznavamo, so do vsem zasedenemu ozemlju, tudi na otokih prišli Italijani zapirati Jugoslovane. Tako so zaprli zadnje dni v Omišlju na otoku Krku župnika Mužina, katerega so odpeljali v Trst, ter Nikola Albaneža in Ivana Fabianičiča-Skuriča, katerega so odpeljali karanteni v ječo na Krk.

GRŠKO-TURŠKA VOJNA.

Pariz. 22. Po poročilih iz Carigrada poroča grški generalni štab, da so grške čete s podnoro angleškega brodom, med katerimi sta se nahajali tudi dve večji bojni ladji, pri Pregliu in Rodostu zlomile turški odpor in zasedle navedeni mesti. Turki so zbežali proti severu. Grki izkrcavajo dalje svoje čete.

Haag. 23. Hollandsche Nieuws Bureau poroča: Kakor javlja dopisnik »Daily Expressa« iz Carigrada, da je turška vlada prešla obvestilo, da grški zasedli Odrin. Pred umikom so Turki mesto zapalili. Most med Čataldže in Lüle Burgom je porušen.

Sofia. 23. Minister za zunanje zadeve priobčile noto, v kateri izjavlja, da ohrani Bolgarija pri dohodkih, ki se sedaj odpravljajo v Tracijo, popolno nevtralnost.

LITVINSKA IN SOVIJETSKA RUSIJA.

Kovno. 22. Litvanska brzojavna agencija poroča: Da se prenečijo vsi konflikti med litvansko vlado in ruskimi četami, ki se nahajajo na ozemlju izpraznjenem po Poliakih, je zahteval litvanski minister za zunanje zadeve od moskovske vlade, da sprostijo gotove pogoje. Po teh pogojih bi ruske čete ne smele prekoriti demarkacijske črte, ki bi jo morali skupno določiti obe vojni vodstvi. Civilna urava bi morala biti popolnoma v rokah litvancev. — Rusi bi smeli porahljati samo one prometne proge, ki so jim v vojaškem oziru neobhodno potrebne.

LLOYD GEORGE O SAMOSTOJNOSTI IRSKE.

London. 23. Pri sprejemu odpisništva »Trade Uniona« je izjavil Lloyd George, da je pripravljen dovoliti Irski kakršno-koli vladavino pod pogojem, da ostane dežela gotov sestavn del britanske države in da se ohrani samostojni režim v lugoza-

BOJI NA IRSKEM SE NADALJUJEJO.

Belfast. 23. Med unionisti in sin-fajnovci so se začeli zopet boji. Vojaštvo se je moralo posluževati orožja. Mnogo oseb je ubitih in ranjenih.

IZVIRNA POROČILA. STAVKE V TRSTU.

Trst. 23. V Trstu je izbruhnila splošna stavka voznikov, težakov in transportnih delavcev. Stavka doslej poteka povsem mirno in brez vsakega incidenta.

TRŽAŠKO DELAVSTVO ZA RIMSKE TOVARIŠE.

Trst. 23. V znak protesta proti divilim nacionalističnim napadom na razdelitvi tiskarne »Avantia« so sinoč priredili tržaški železničarji in tramvajski uslužbenci velikanski shod v »Delavskem domu«. Na protestnem shodu je bila soglasno sprejeta protestna resolucija in izražena solidarnost z rimskimi sodruzi.

Novice.

— Minister Ninčić se tožari. Dr. Momčilo Ninčić, minister za trgovino in industrijo, je vložil tožbo proti beograjskemu listu »Republika« radi vesti, da je dr. Ninčić zakrivil tihotapstvo s sladkorjem, ko se je vračal s Sokolskega zleta v Pragi.

— Posebni pravni odbor pri deželni vladi v Bosni in Hercegovini je izdelal načrt kazenskega zakona za Bosno in Hercegovino, ki bo v kratkem poslan pravnemu svetu v ministrstvu za pravosodje.

— Nova železnica v Črno goro. V spremstvu inženjerja Kuzmanoviča je odpotovala v Ulice komisija ameriških inženjerjev, ki bo preučila ozemlje med Višegradom in Mikištem, na katerem so bo gradila železnica, ki bo vezala Črno goro z ostalinimi železnicami.

— Seton Watson odpotoval iz Jugoslavije. Dne 21. t. m. je preko Broda in Zagreba odpotoval v Pariz in dalje v London znani angleški publicist Seton Watson. V Sarajevu je bival tri dni. Razen za politične informacije, ki si jih je ta naš prijatelj nabral v Sarajevu, je porabil čas za humano delovanje. S svojim prijateljem Woodhousejem, članom angleške misije v Nišu, je imel s kompetentnimi osebami nekoliko konferenc radi pomoči siromašni in nepreskrbljeni deci v hercegovinskih okrožjih.

— Kot razsodnik pri razdelitvi donavskega brodoma določeni ameriški polkovnik Hynes skliče v kratkem na Dunaj tehnične delegate Jugoslavije, Češke, Slovaške, Bolgarije, Grške, Rumunije, Nemčije, Avstrije in Madžarske, s katerimi se bo posvetoval o načinu razdelitve ladij.

— Zagovornik polkovnika Aurela Stromfelda, bivšega šefa generalnega štaba bivše madžarske rdeče armade, ki je bil, kakor znano, obsojen na tri leta težke ječe, je prijavil proti razsodbi ničnostno pritožbo.

— Povojna žetev. Ministrstvo trgovine in obrti je dobilo od okrožnih uprav iz Srbije, Makedonije, Bačke in Banata podatke o žetvi, ki so razmeroma povoljni, a v številnih prikazujejo sledenje približne podatke: V Srbiji in Makedoniji ostaja okrog 20.000 vagonov pšenice in koruze za izvoz. Dal je en hektar povprečno 300 do 2000 kg. Bačka in Banat izkazuje 22.000 vagonov pšenice in 44.000 vagonov koruze. Od tega odpade 21.000 vagonov za pasivne kraje, a kot višek za izvoz ostane 48.000 vagonov. Iz Hrvaške in Slavonije ni še nobenih podatkov. Slovenija, Dalmacija, Bosna, Hercegovina in Črna gora so pasivni kraji.

— Proti draginji. Na francoskem so nastopili kmetovalci sami odločno proti temu, da bi vlada določala ceno žitnih pridelkov na previsoko svoto. Podpirajo jih pri njihovi akciji delavske strokovne zveze. — Naši kmetje naj si vzamejo vzgled v francoskih drugih: le tako dosežejo pravilno padanje cen, ki tvorijo danes naš greh in našo sramoto.

— Največja brezična postaja na svetu je ona, ki so jo dokončali te dni poleg Bordeauxa. Ima 8 stolpov, kateri merijo vsak po 240 m in imajo po 550.000 kg težo. Zice zavzemajo površino 1500 m dolgi in 400 m široke. Električni valji se bodo razširjali 12.000 km daleč, t. j. več kot polovica zemeljskega okrožja.

— Raoni Villani, ubijalec Jaurès-jev je bil aretiran. Pečal se je s plemenito obrti verženja. Kakor znano, so ga svoj čas izpustili, češ, da ni »normalen«.

— Stavke v Španiji? Po zadnjih vesteh iz Bilbaa je posnamemo, da je vlada med španskim delavstvom veliko razburjenje, ki utesne roditelje nove stavke.

— Finske strokovne organizacije so imele ta mesec prvi kongres v Helsinkih. Iz poročil je razvidno, da se finsko strokovno gibanje krepko razvija, navzlic tisočerm preganjanjem, ki so jih morali prestati finski sodrugi s strani belih gardistov. Od leta 1910—1916. se je bilo gibanje razmeroma počasno (15.346—41.804 članov); toda v revolucionarnem letu 1917. je poskočilo število organiziranih udov naenkrat na 160.695 organiziranih delavcev. Potem je prišlo leto trpljenja 1918: 90.000 delavcev so zaprili bel buržoaziji, 39.000 so pobili ali jih je umrlo na lakoti, drugi so bili razpršeni. Komaj 20.000 članov je ostalo do prvega četrtletja 1919. No, danes jih štejejo organizacije že okroglo 60.000! — Delegati so izvolili šodr. Valsanena kot predsednika Federacije.

Dnevne vesti.

Ali res magistrat pomaga navljati tržne cene? Že večkrat so tako poročali ljudje, ki bi jim človek veroval. Danes smo zopet prejeli od neimenovanca poročilo, da so pripeljali iz Banata precej sadja. Banatsko sadje so hoteli prodajati po 4 K kilogram. Na protest ljubljanskih branjevcv pri tržnem uradu pa se je določilo, da se mora banatsko sadje prodajati po 8 K kilogram. Če je to res, no potem pa res zasluži taka odredba pošteno brco. Če se branjevcv boje konkurence, naj delajo z manjšimi dobicji; sploh so pa že itak preveč obogateli.

Brezplačna vožnja za begunce. Trst. 23. Generalni civilni komisariat je razglasil odlok o brezplačni vožnji za vračajoče se begunce, katerega glavne točke se glase: 1. Ubožni begunci imajo v svrhu vrnitve pravico do brezplačne vožnje v mejah zasedenega ozemlja v III. razredu s 25 kg

prtljage. 2. Za ubožne begunce se imajo smatrati tisti, ki so ob času svojega begunstva uživali državno begunsko podporo, a med tistimi, ki se vračajo iz drugih dežel, oni, ki se po svojih sredstvih za življenje lahko smatrajo enaki beguncem z državno podporo. 7. Ubožni begunci imajo tudi pravico do brezplačne vožnje in ležarine za svoje stvari in pohištvo. 11. Olajšave, ki veljajo za stvari ubožnih beguncev, veljajo tudi za njihovo živino. 12. Ubožni begunci, ki se vračajo iz Avstrije ali Jugoslavije, bodo nadaljevali vožnjo obenem s stvarmi, pohištvo in živino do končne postaje. Ta lahko izroči prizadetemu stvari, pohištvo in živino, ne da bi iztirjala vožnjo in ležarino, ako prizadeči predložiti izjavo vzorec C. To izjavo izdaja okrajna politična oblast na podlagi listin, katere si morajo vračajoči se begunci preskrbeti na konzularnih ali vojaških zastopstvih v inozemstvu. Izjava vzorca C se priloži k prevoznim spremnicam in železniški urad jo vzame namesto plačila. 14. Naknadna povrnitev potnih stroškov, ki jih je imel vračajoči se begunc, se ne dovoljuje.

Opomin poverjenikom in delegatom. (Iz krogov pomožnih slug in drugih drž. uslužbencev.) V službeni pragmatiki z dne 25. januarja 1914 so bili določeni tudi dopusti za pomožne osebe in pogodbeno nastavljene uslužbence. prvi so pisarniški pomočniki in pomožni slugi, drugi na davčni iztirjevalci. Ako hoče kdo gori omenjenih imeti v letu par dni dopusta, mora vložiti prošnjo kolekova- no s 4 kronami in poleg tega še za rešitev prošnje priložiti kolek za 8 K, oziroma 2 dinarja. potem mu je milostnim odlokom dovoljeno od gosposode poverjenikov in delegatov 8 dni dopusta beri celih osem dni v enem letu v demokratični državi kakor je Jugoslavija. Gosposode poverjeniki, delegati in drugi državni uradniki rredlavajo samo kdaj in koliko hočejo dni dopusta brez koleka in tim je tudi dovoljenih naimanje 14 dni, višim pa do 6 tednov. če na hoče pisarniški pomočnik, pomožni sluga in davčni iztirjevalec 8 dni dopusta v celem letu, na mora žrtvovati 12 K v kolekih. Kie ste demokrati? In če je dovoljen tisti 8 dnevni dopust, je pač le delni posehno pri služah: zakaj služu ni tistih osem dni običajno doma. mora žena biti odgovorna za ključne uradnih prostorov in biti vratarica in če ne stoji (Habtacht) pred uradnim predstojnikom, na je ioi. Vprašamo gosposode poverjenike in delegate. zakat to? Zakat ni za vse enako, vsa smo vsi uslužbenci ene in iste države. Zakat so izvezti pomožni slugi, davčni iztirjevalci in pisarniški pomočniki? Vsa tako je v modi pri financi. Ker so za vsako malenkost naredbe na se izda tudi za to naredba da so prošnje za dopust pisarniških pomočnikov, pomožnih slug in davčnih iztirjevalcev koleka proste, ali na nai se odpravi to in nai se tudi dovoli vsem 14 dnevni dopust. Vzemimo za primer privatne uslužbenice pri raznih podjetjih in trgovinah: tudi trg. pomočniki imajo svoj dopust, ki tim pristola, ne da bi svojim gosposodnim plačali koljkovino, ali na kuharice in drugi posli dobivajo dopust brez vsake prošnje in koleka. Torat gosposodie čas je že, da postanete času primerno demokratični in moderni in odpravite te stare metode katerih te največ pri financi. — Prizadeiti!

Dovoz jugosl. novčanice. Iz Beograda javlja LDU, da so iz Pariza prepeljali tri vagone jugoslovenskih kronsko-dinarskih novčanice. Na ta način bo dana možnost Narodni banki, da preskrbi svoje podružnice z večjim vsotami denarja, ki so potrebne za pričetek dela. Zanimivo je, da so se vagone z jugoslovenskim denarjem vozili skozi Trst ravno tedaj, ko so bili na vrhuncu italijanski napadi proti Jugoslovenom. Samo vled energičnega posredovanja tamošnjega francoskega konzula, na katerega so se obrnili za pomoč spremljevalci vagonov, se posrečilo, da niso milijoni jugoslovenskega denarja postali plen tržaških tolpi.

V Bački in Sremu že skoraj ne čutijo več vojnih posledic. Letina je tako dobra in cene tako nizke, da se človeku kar stoji po teh srečnih deželah. Naj govorijo številke: V Novem Sadu velja 1 kg paradižnikov 70 v, kumare 20 v kos, strok mlade koruze 60 v, zelje kg po 1 K, krompir pa kg po 1 krono! Po najnovejših raziskovanjih ležita Srem in Bačka v žudežni deželi Jugoslaviji. Tudi Ljubljana leži v Jugoslaviji, ampak ta mora biti druga, ker na ljubljanskem trgu dobis 1 kg krompirja za 2 K, kumare pa tudi po 2 K kos.

Hišni posestniki, ki imajo podstrešja, ali druge prostore, ki bi se dali prirediti za stanovanja ter bi bili pripravljeni dovoliti, da se to zgodi pod primernimi pogoji s tujim kapitalom, naj to takoj sporočijo državnemu stanovanjskemu uradu. Hišni posestniki se ob tej priliki opozarjajo, da v smislu § 6. naredbe 166 glede novih stanovanj ne veljajo določbe o varstvu najemnikov. — Poverjeništvu za socialno skrb.

Umrlo je v Ljubljani v tednu od 11. do 17. t. m. 31 oseb, rodilo pa se jih je 35.

Zahvala. Stavbena podjetnika gospoda Emil in Rudolfi Tönnics sta napravila na čast delavstva, ki je pri njima nepretrgoma deset let v službi, veselico in jih obdarovala. Obema gospodoma se tem potom iskreno zahvaljujemo. Vemo, da so take prireditve, kakršno sta napravila omenjena gospoda, pri nas redke, in če bo podjetje tudi v bodoče naklonjeno delavstvu in njega delovodje, bo delavstvo znalo ceniti to naklonjenost.

Ukinjenje pošne nabiralnice Leše in razširjenje selske službe pri poštnem uradu Brezje. Z dnem 31. julijem 1920 se ukine poštna nabiralnica Leše ter razširi pri kr. poštnem uradu Brezje s 1. avgustom t. l. dostavljanje poštnih pošiljav po selskem pismošni še na sledeče vasi: Leše, Visoče, Vačiče. Dostavljanje v Lešah se bo vršilo vsak dan razen nedelje, v Visočah in Vačičah ob ponedeljkih, sredi in petkih.

Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo naznanja svojim članom prodajo usnja v ponedeljek, dne 26. julija ob 3. uri popoldne, Spodnja Šiška 30.

Za oslepe vojae je daroval g. Raiko Thaler iz Skofje Loke znesek 3200 K kot preostanek »škofješke pogače« na veselici na Koslerjevem vrtu. Za dar se v imenu slepcev zahvaljuje: poverjeništvu za socialno skrb.

Ministrska kriza.

Beograd. 23. Min. predsednik dr. Vesnić je imel daljši sestanek z načelnikom demokratske zalednice Ljub. Davidovičem, pri čemer sta izmenjala svoje misli o političnem položaju ter se sporazumela, da demokratska zalednica čimprej svoje zahteve glede vstopa v novo vlado pismeno predloži. Demokratska vlada je formulirala svoje zahteve takole: 1. Realizira naj se stara vlada dr. Vesniča, ki naj bi v parlamentu izvedla volilni zakon, mirovne pogodbe, zakon o vojni odškodnini, dvanaestine, na kar naj bi se izvedle volitve. 2. Že povodom sestave nove vlade naj bi se določil dan volitev v konstituanto, ki naj bi se vršile v novembru t. l. 3) Izvoz letošnje žet. e naj bi bil v večjih kontingentih svoboden. Demokrati so nasprotni i. ovitvi središnje zadruge za izvoz. 4) Pokrajinske vlade v Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu naj bi postale uredniške in naj bi se nevtralizirale. Ako bi na to parlamentarna zalednica ne pristala, zahtevalo zase demokraci v Zagrebu podbanstvo in poverjeništvu za uk in bogočastje, v Ljubljani poverjeništvu za notranje stvari in prosveto ali socialno skrb. Kar se tiče agrarne reforme, naj bi no. a vlada storila potrebne priprave za končno rešitev tega vprašanja, ki naj bi ga izvedla konstituanta ali redna narodna skupščina. Uvedla naj bi se agrarnoreformna administracija ter izvršil popis in cenitev vseh veleposestev. Vse te zahteve bodo še danes sporočene dr. Vesniću.

Belgrad. 23. Glavni odbor radikalne stranke je imel sejo, na kateri se je vršila razprava o členu 15 volilnega zakona (aktivna in pasivna volilna pravica učiteljev). Večina članov glavnega odbora radikalne stranke je bila mnenja, naj se člen 15 vrne parlamentarnemu odboru ter sprejme v parlamentu tak, kakor ga je predlagal Stojan Protić, ali pa se naj pasivna volilna pravica odredi tudi ostalim državnim uradnikom, zdravnikom, inženirjem, sodnikom in profesorjem. Kar se tiče izvoza, smatra glavni odbor radikalne stranke za potrebno, da se onemogočijo lanski pogreški in ne ponovi špekulacije z izvoznici. Glede preosnove pokrajinskih vlad je sklenil glavni odbor, da zahteva za predsednika pokrajinskih vlad v Ljubljani in Zagrebu pa se naj uredi sporazumno z Narodnim in Jugoslovenskim klubom. Razvrstitev političnih uradnikov naj bi se rešila sporazumno v kabinetu samem.

Belgrad. 23. V političnih krogih v Beogradu smatrajo za gotovo, da bo dr. Milesko Vesnić bržkone že do ponedeljka sestavil koncentracijsko vlado.

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

VESNIČ OBVLADA POLOŽAJ?

Belgrad. 23. »Tribuna« javlja: Akcija ministra Davidoviča in dr. Vesniča je uspešna. Vesnić je zmožen, da kroti strankarske strasti in da izvrši naloge, ki so mu loobolestransko poverili, namreč da konsolidira zdravo politiko.

OJAČENJE D'ANNUNZIJEVH ČET?

Zagreb. 23. Iz Bakra javljajo, da je došel večerai na Reko batalion alpin-

cev brigade Sassari, ki je bil te dni iz Rima premeščen v Trst. Z tim je došlo tudi tonništvo. To niso deseteri in potemtakem je bilo D'Annunziju poslano oiačenje, kar znači, da so njegovi legionarji priznani za redno vojsko. Tako je situacija izpremenjena. ker Reka sedaj ni zasedena po deseterih, nego sedaj vrše tam službeno oblast regularne italijanske čete. Vsak dan se vežba 300 arditov z Reke na Hartinščici. V Čavlie je došla težka artilerija. Okoli Marinca končilo Italijani strelske tarke. Pridno se vežbalo v strelanju, samo da prikrileto pravo namero. Dosedaj so odredili, da se izžene iz Reke 800 jugoslovenskih družin. Vsak trenutek prihajalo v Bakar novi izzenaki, med njimi so tudi bolniki, ki so jih Italijani vrgli iz bolnice ter izgnali.

LLOYD GEORGE O KONFE RENCJI V SPAL.

London. 23. V poslanski zbornici je povzel za besedo ministrski predsednik Lloyd George in je podal izjavo o konferenci v Spali. Nato je opozarjal na uspešno akcijo grških čet, ki so razislne položaj. Glede bližnjega orienta je Lloyd George opozarjal na veliko važnost tega zemlja, ki je bilo doslej pod turškim gospodstvom. Upa, da bodo Turki mirovno pogodbo podpisali, ker se bodo uverili, da le to najboljše, ako hočejo ohraniti suvereniteto nad ozemlji, katera tim priznava mirovna pogodba. Ministrski predsednik je nato govoril o medzavezniških dogovorih glede obnovitev in lih je odobral. Glede premoznovega dogovora je izjavil, da je mogoda, ki to odobravalo radari, za pridobivanje premoza zaveznikom mnogo ugodnejša od vsakršnih prisilnih odredov. Glede razorožitve Nemčije je poudarjal, da računalo zavezniki s tem, da bo oddaljene orožja meseca sепtembra končano, ker bi kasnejo znal biti položaj nevaren.

ZA ZVEZO MED NEMČIJO IN RUSIJO.

Dunaj. 23. Kakor poroča »Neues Wiener Abendblatt«, je sporočil zastopnik sovietske vlade v Berlinu. Kopp, v porazgovoru z urednikom »Berliner Tageblatta«, da ruske čete nikakor ne bodo prekoračile nemške meje. Rusija hoče stopiti z Nemčijo v neposredni gospodarski promet. Zaradi tega mora na vsak način z njo živeti v miru.

Dan »Svobode«

bo 15. avgusta 1920.

Priredi ga naša kulturna organizacija »Svoboda« v velikem obsegu v Ljubljani. Dopoldne bo manifestacijsni shod s predavanjem o pomenu izobrazbe, popoldne se bo pa vršila velika gozdna veselica v bližini mesta. Opozarjamo vse podružnice, ki so že prejele okrožnice o tej prireditvi in jih še dobe, da store vse, da bo ta naša prireditev najlepše uspela. Iskren pozdrav! Odbor.

Iz stranke.

Shod usnarske podružnice v Soštanju se bo vršil v ponedeljek dne 26. t. m. ob pol 5. uri popoldne v prostorih gospe Breznik. Ker je shod zelo važen, nai se ga udeleži vse delavstvo!

Prireditve.

Glasbena Matica. Pevski zbor Glasbene Maticе naznanja vsem pevcem in pevkam, da se vrši skušnja za koncert na Bledu v torek 27. t. m. ob 8. uri zvečer. — Odbor.

Solnačo zdravilišče »Rikli« na Bledu priredi 1. avgusta na Bledu veliki koncert »Glasbene Maticе« iz Ljubljane s sodelovanjem pevskega zbora nad 100 pevcev in pevk. Čisti dobiček je namenjen podpornemu fondu »Glasbene Maticе« in v olepšavo Bleda. k

SPORT IN TURISTIKA.

Grazer Amateure - Ilirija. Danes in jutri 24. in 25. julija vsakokrat ob 19. uri se vršita na prostoru Ilirije dve internacionalni nogometni tekmi med prvimi moštvi graških »Amateure« in Ilirijo. — Graški »Amateure« so drugi najboljši klub v Gradcu, igrali so proti Wiener Sportklubu z 0 : 3, ter zmagali nad Graško Germanijo z 5 : 2, tako da bode Ilirija jako opasen nasprotnik. Vstopnina: sedeži po K 16.—, 12.—, stojišča K 6.— za člane in dijake (toda le v predprodaji) K 3.—. Predprodaja vstopnic se vrši od petka naprej za oba dni v drogeriji Kanc, Židovska ulica in pri trvdki Svetla, Mestni trg. Tekme se bodo vršile ob vsakem vremenu. Blagajna se odpre vsakokrat ob 18. uri. k

Izdajatelj: Ivan Milnar.

Odgovorni urednik: Jak. Vrhovec.

Demača tvrdka. Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ul. 9.

Najnovejši kroji. Točna postrežba.

Velika izbira izgotovljenih obleke vseh vrst za gospode, dame in otroke. Zaloge vsakovrstnega blaga za moške obleke, površnike in suknje, dalje vata za krojače v kosih in na metre.

Svojedben opred! **Pohišstvo.** Ceniki zastonj!

Spalne, jedilne in gospodske sobe, kuhinjska oprava, podložki modroci, otomane, spaln in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapetiranega pohištva v vsakem slogu od preste do najfinejših izvršitve po — jako nizkih cenah pri tvrdki za pohištvo —

Karol Preis, Maribor, Stolni trg 6.

Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave

Vojnovič & Cie

tovarna: lastna trgovina:

Glince št. 6. Telefon št. 43.

Dunajska c. 22. Tel. št. 466.

Prvo ustanovljeno podjetje te vrste v Sloveniji, katero je izgovorilo v svojem 12letnem obstoju že nebroj električnih, telefonskih in drugih naprav. Prevzema in izdeluje s svojim razširjenim obratom enake naprave v vsaki velikosti, popravi in obnovi stroje vseh vrst. Pri elektromotorjih in Dynamo strojih napravi poleg novih omot tudi nove zbiralnike (Kolektoren). V prodajalni nudi veliko in bogato zalogo krasnih lesencev, svetilk, električne kuhinjske plošče, samovare, likala, pivogrelnike, električne preproge, telefonske in zvonilne naprave. V zalogi vedno veliko množino žarnic razne napetosti. Zgoščila: Asbest, Klingerit v ploščah in strmenih.

Inštalacijsko blago na drobno in debelo. Cene dnevne.

Naročajte „NAPREJ“.**Julio Meini d.d.**

v Jugoslovansko delniško družbo preosnovano podjetje naznanja cenjenemu občinstvu zopetno

otvoritev

Ljubljanske podružnice na

Aleksandrovi cesti št. 1.

v hiši Jadranske banke. Svoje prejšnje cenjene odjemalce prosimo nadaljne naklonjenosti in se priporočamo za nadaljni obisk.

Ljubljana.

J. MEINI, d. d.**Gonilne jermene**

nudi

DRAVA

lesna trgovska in industrijska delniška družba MARIBOR.

Čokolado

20 vrst švicarske, 2 vrsti laške — ameriške in francoske —

v različnih velikostih, sortirano in posamezno razpošilja počenši od 8 kg in več po pošti in železnici

Julio Meini d.d.

Ljubljana.

Ceno se preda radi odpotovanja možka in ženska zgornja in spodnja obleka, posteljno perilo, omara, skrinja, čevlje in hermonika. Študentska ul. 11.

Ustanovljeno 1903.
Stampilje
iz kavčuka in kovin
Katalog franko
Pečati
Šablone
Klišeji za tisk
Vzdržno tiskalnice
Modeli za predtiskanje perila itd.

Novo! Datum-stampilje lastnega izdelka.**ANTON ČERNE** graveur

Ljubljana, Dverni trg 1

Vsakovrstne slavnike

slamnate torbice (cekarje) predpražnike; vse različne slamnate izdelke, priporočila gospodom trgovcem in cenjenemu občinstvu v obilno naročbo

FRANJO CERAR,

tovarna slavnikov v Stebu, p. Domžale pri Ljubljani.

Cementne cevi,

cevi za vodnjake 1 m svetlobe, grobnje oklepe, stebre za vrtno ograje, stopnice iz umetnega kamna i. t. d. nudi po najnižjih cenah. F. Banda & drug Karlovska cesta 8. Ljubljana. 397

Juž. železnica rabi za delavnico Maribor**izurjenega strojnega pilanja**

V pošte pridete samo prvovrsten strokovni specialist. Prošnje je vložiti osebno pri načelniku strojnega oddelka obr. ravn. už. žel. v Ljubljani, Belgijska vojašnica.

Zensko zdravilišče

toplice DOBRNA pri Celju — poprej NEUHAUS bei Cilli

Akrotermia 37° C izredno bogata na radiju in ogljikovi kislini. Nadomestuje v polnem obsegu Franzensbad. Izvanredni uspehi pri ženskih in živčnih boleznih, boleznih srca, ledvic, slabokrvnosti, revmatizmu, protinu in vseh pojavih oslabelosti. Termalne naravne ogljikove kopeli, termalna pitna voda, železnati vrelci, masaža, električne, solne in zračne kopeli, ter kopeli v vročem zraku. Krasen park, smrekovi gozdovi. Divni izleti. Nikdar megleno! Vojaška zdraviliška godba.

Sezija maj-oktober. — Prospekti zastonj pri upravi kopališča.

KAJO DELIC,

zlatar in draguljar

Ljubljana, Hliserjeva ul. 4

priporoča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh uzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

LES

rezan, tesan, okrogel,

kupi

126

„SEVER“

družstvo tesnih industrijalcev dravske doline

MARIBOR, Tegetthofova cesta št. 43.

Oprave za spalne sobe, pleskane, se kanja prostora po nizki ceni prodajo Jenkova ulica 7.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 15.

Šivalni stroji in stroji za pletenje.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena l. 1867.
Vezanje povzgoji brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastonj in franko.

Kolesa iz prvih tovarov.

Dürkopp, Styria, Waffnenrad.

Začasno znižane cene!

Gostilna

se vzame v najem.

Cenjene ponudbe na upravo „Napreja“ pod „20“.

KAVO

po K 60 za kg dokler traja zaloga. Odjem najmanj eno vrečo, do 10 vreč, večje množice ceneje, oddaja:

JOS. ZIDAR, Ljubljana.**Hipotekni zavod Mestne hranilnice**

Telefon int. št. 3

v Mariboru

Rezerva 1.500.000 K

dovoljuje izdaja
posojila po **4½ %** **4½ %** ne zastavnice

ki uživajo **sirotinsko varnost**, ter se lahko uporabljajo za plodonosno naložbo kapitalov občin, cerkva, ustanov, sirotinskega denarja itd. Denar je najvarnejše naložen, ako si kupite zastavnice hipoteknega zavoda v Mariboru, katere se visoko obrestujejo in za katere jamčijo pupilarnovarno vknjižena posojila. Ker se izda samo omejeno število 4½ % nih zastavnic, si je treba iste pravočasno zagotoviti.

Zavod stoji pod stalno državno kontrolo in je edini zavod te vrste v Jugoslaviji.

614

Glavno zastopstvo za:

UNDERWOOD

pisalni stroj

OPALOGRAPH

razmnoževalni aparat

ima tvrdka

THE REX Co., Ljubljana

Selenburgova ul. 7/I. in Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica za vse pisarniške stroje.

Napravo električnih central, napeljav luči, telefonov in zvonil ter vsa popravila te stroke izvršuje točno in vestno tvrdka

Mihelčič in Janežič,

elektrotehnični zavod

v Ljubljani Hrenova ulica št. 18.

ZLATOROG MILO

najboljše in najcenejše
se povsod dobi.

Izdeluje kristalno sodo, Prva mariborska to-
sveče in toaletno milo. varna mila Maribor.

Marija Tičar,

= Ljubljana =

Selenburgova ulica.

Tovarniška zaloga

= papirja =

:: in razglednic ::

Prva jugoslovanska tovarna za usnje in čevlje

na Bregu pri Ptuj

je pričela z izdelovanjem torbic in drugega galanterijskega blaga iz najfinejšega usnja. V zalogi ima tudi prvovrstne gamaše lastnega izdelka. Naročila se izvršujejo po najnižjih cenah.

„BALKAN“

Trgov. špedicijska in komisijska del. družba.

Brzjavni naslov: „BALKANSPED.“

LJUBLJANA—MARIBOR—TRST—WIEN.

Špedicija vseh vrst. — Sprejemanje blaga v sklad šča. — Zastiranj. — Mednarodni prevozi. — Selitve s patentiranimi vozovi na vse strani. — Shlediče, spojere s tirnim juž. žel. — I. ljubljansko javno skladišče.

Največje domače špedicijsko podjetje.